

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 180/2024-64

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Viktória Hellenbart, advokátska kancelária s.r.o., Ulica Martina Rázusa 23, Lučenec, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Tdo/26/2022 z 31. mája 2023 takto

r o z h o d o l :

- Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Tdo/26/2022 z 31. mája 2023 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Tdo/26/2022 z 31. mája 2023 **z r u š u j e a v e c v r a c i a** Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.
- Najvyšší súd Slovenskej republiky **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **799,36 eur** a zaplatiť ich jeho právnej zástupkyňi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 2. septembra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), nebyť stíhaný alebo pozbavený slobody inak ako

z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon podľa čl. 17 ods. 2 ústavy, byť trestne postihnutý len za také konanie, ktoré ako trestný čin ustanoví zákonodarca podľa čl. 49 ústavy, a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

2. K porušeniu uvedených práv malo dôjsť uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3Tdo/26/2022 z 31. mája 2023, ktorým bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa v jeho trestnej veci, v ktorej bol uznaný za vinného zo spáchania prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 138 písm. h) Trestného zákona. Sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd zrušil uznesenie najvyššieho súdu a priznal mu právo na náhradu trov konania pred ústavným súdom; priznanie primeraného finančného zadost'učinenia nežiadal.

3. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh, napadnutého uznesenia a pripojeného spisu všeobecného súdu vyplýva nasledovný stav veci:

4. Okresný súd Topoľčany svojím rozsudkom č. k. 1T/83/2015-1370 z 3. decembra 2019 uznal sťažovateľa za vinného zo spáchania prečinu ublíženia na zdraví. Ako vyplýva z výroku rozsudku okresného súdu, tento prečin sťažovateľ spáchal tým, že počas vykonávania skúšky mostového žeriava v rozostavanej montážnej hale uviedol tento žeriav do pohybu, avšak „... *pred začatím pohybu sa nepresvedčil, či môže vykonať tento pracovný úkon a či je smer, v ktorom sa mal most žeriava horizontálne pohybovať, úplne voľný, následkom čoho most žeriava prešiel dráhu cca meter a tu vo výške asi 7 až 8 metrov narazil do zdvíhacej nožnicovej plošiny... na ktorej vo výške asi 10 metrov vykonával elektromontážne práce...*“ poškodený. Sťažovateľ v čase uvedeného nárazu „... *sledoval zavesené bremeno na háku žeriava a túto zdvihnutú plošinu nevidel, nakoľko k nej stál chrbtom a následkom nárazu došlo k bočnému pádu plošiny...*“, pri ktorom utrpel poškodený viacero zranení.

5. Okresný súd vo výroku svojho rozsudku (v tzv. skutkovej vete) ďalej uviedol, že opísaným konaním sťažovateľ „... *porušil ustanovenia § 12 odsek 2 písmeno a), písmeno c) bod 1-2 zák. NR SR č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v znení neskorších predpisov a ustanovenia článku 54 a článku 68 normy STN 27 0143:1968 (zdvíhacie zariadenia)*“.

6. Podľa okresného súdu práve porušenie povinností vyplývajúcich z už uvedených zákonných ustanovení a článkov príslušnej technickej normy znamenalo, že sťažovateľ spáchal prečin ublíženia na zdraví závažnejším spôsobom konania – a to porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona [§ 138 písm. h) Trestného zákona].

7. Zo skutkových zistení okresného súdu uvedených v odôvodnení jeho rozsudku vyplýva, že v deň, keď došlo k spáchaniu prečinu, sťažovateľ ako oprávnená osoba vykonával spolu s ďalšou osobou úradné skúšky elektrických mostových žeriavov v rozostavanej montážnej hale. V čase skutku opísaného vo výroku rozsudku okresného súdu vykonával sťažovateľ skúšky žeriava v 4. žeriavovej dráhe v dĺžke 100 metrov, v ktorej boli 4 mostové žeriavy.

8. Sťažovateľ pred začatím skúšky pri vypnutom hlavnom vypínači a vypnutých jednotlivých spínačoch žeriavov vykonal vizuálnu kontrolu celej dĺžky žeriavovej dráhy a až následne po zapnutí spínačov pristúpil k vykonávaniu skúšok. Skúška trvala zhruba 2 hodiny a pozostávala z viacerých čiastkových úkonov, okrem iného aj z prejazdu celej dráhy každým zo štyroch žeriavov bez

bremena a tiež prejazdov s bremenom. Počas skúšky sa však žeriavy po dráhe nepohybovali sústavne, merania boli prerušované.

9. V deň, keď bola vykonávaná úradná skúška žeriavov, prebiehali v montážnej hale súčasne elektromontážne práce s pomocou pojazdných zdvíhacích nožnicových plošín, a to v takej výške, ktorá zasahovala do dráhy ramien mostových žeriavov. Poškodený, ktorý bol jedným z pracovníkov vykonávajúcich elektromontážne práce, mal vedomosť o tom, že v montážnej hale prebiehali skúšky žeriavov, a tiež o tom, že do pracovného priestoru žeriava môže s plošinou vstupovať len v čase, keď je hlavný spínač žeriava vypnutý, čo vyplývalo z návodu na obsluhu pojazdnej zdvíhacej plošiny. Ak ide o koordináciu prác a predchádzanie stretom medzi žeriavmi a zdvíhacími plošinami, okresný súd uzavrel, že jediné opatrenie, ktoré urobil stavebník montážnej haly, bolo, že upozornil elektrikárov, aby si dávali pozor (str. 25 odôvodnenia rozsudku okresného súdu).

10. V čase spáchania skutku už boli skúšky vo 4. dráhe ukončené a druhá osoba, s ktorou sťažovateľ skúšky vykonával, odišla vykonať práce v inej žeriavovej dráhe. Z výpovede sťažovateľa a svedkov vyplýva, že po ukončení skúšky bolo úlohou sťažovateľa naložiť bremeno používané pri skúške žeriava na motorové vozidlo a následne malo byť bremeno prevezené do inej žeriavovej dráhy.

11. Pri nakladaní bremena sťažovateľovi ako viazač bremena pomáhal vodič motorového vozidla, ktorý vypovedal, že keď s motorovým vozidlom prišiel k miestu, kde sa bremeno malo naložiť, nevšimol si, že by v dráhe ramena žeriava bola zdvihnutá plošina. Samotný sťažovateľ uviedol, že predtým, ako začal nakladať bremeno, zisťoval, či je niekto v dráhe žeriava, zbadal však len dve zložené pojazdné nožnicové plošiny (t. j. plošiny, ktoré nezasahovali do jazdnej dráhy ramena žeriava). Následne sa sťažovateľ otočil k bremenu.

12. Podľa výpovede vodiča motorového vozidla samotné upevnenie bremena trvalo približne 3 až 4 minúty, počas ktorých sťažovateľ sledoval bremeno, a viazača a po upevnení bremena sťažovateľ toto bremeno pomocou žeriava zdvihol a pohol žeriavom, avšak bez toho, aby sa predtým ubezpečil, či má voľnú jazdnú dráhu, a preto nemohol zaznamenať prítomnosť poškodeného, keďže tento stál na zdvihnutej plošine za jeho chrbtom.

13. Z výpovede sťažovateľa vyplývalo, že poškodeného si všimol vodič motorového vozidla, ktorý potom, ako sťažovateľ začal manipulovať so žeriavom, sťažovateľovi gestikuláciou naznačil, že sa niečo deje za sťažovateľovým chrbtom. Sťažovateľ sa otočil, zbadal poškodeného, pustil ovládací prvok žeriava, čo je štandardný postup, žeriav však hneď nezastal, pretože má dojazd z dôvodu, aby pri prudkom zastavení nedošlo k rozkývaniu bremena. Vzhľadom na to došlo k nárazu do plošiny, na ktorej pracoval poškodený (pozri str. 25 a 26 odôvodnenia rozsudku okresného súdu a tiež výpoveď sťažovateľa na stranách 4 až 6 odôvodnenia).

14. Okresný súd pri zhodnotení uvedeného skutkového stavu, ktorý samotný sťažovateľ nespochybňoval, zohľadnil okrem iného výsledky znaleckého dokazovania. Okresný súd konštatoval, že dvaja zo znalcov (Ing. Hric a Ing. Priputen) tvrdili, že sťažovateľ pri manipulácii so žeriavom príslušné predpisy neporušil, keďže v zmysle čl. 54 technickej normy STN 27 0143:1968 (zdvíhacie zariadenia) mal povinnosť presvedčiť sa o tom, či je jazdná dráha žeriava voľná len pred začatím prevádzky, teda pred zapnutím hlavného spínača žeriava. Jeden z týchto

znalcov (Ing. Hric) tiež uviedol, že technická norma sa na skúšky žeriava, ktoré sťažovateľ vykonával, nevzťahuje (str. 15, 21 a 26 odôvodnenia rozsudku okresného súdu).

15. Samotný sťažovateľ pri svojej obrane v trestnom konaní vychádzal z už uvedených tvrdení znalcov a tvrdil, že k vzniku úrazu došlo porušením povinností zo strany stavebníka a poškodeného (str. 27 odôvodnenia rozsudku okresného súdu).

16. Okresný súd však uvedené závery znalcov a na nich založenú obranu sťažovateľa považoval za nedôvodné, keďže vychádzal z tvrdení ďalšieho znalca (Ing. Sabo), ktorý podal v trestnom konaní znalecký posudok č. 3/2017. Tento znalec tvrdil, že sťažovateľ bol v zmysle čl. 54 technickej normy povinný presvedčiť sa o tom, či je dráha žeriava voľná, pred každým pohybom so žeriavom. Práve tento výklad čl. 54 technickej normy si okresný súd osvojil a uviedol, že v zmysle tohto článku sa mal sťažovateľ presvedčiť o tom, či je dráha voľná pred začatím prevádzky, t. j. nielen pred zapnutím hlavného spínača žeriava, ale pred „*začatím každej prevádzky so žeriavom*“. Podľa okresného súdu tiež sťažovateľ porušil čl. 68 technickej normy, keďže bremeno mal počas prepravy sledovať viazač (str. 26 odôvodnenia rozsudku okresného súdu), resp. že počas prepravy bolo povinnosťou sťažovateľa riadiť sa pokynmi viazača, avšak sťažovateľ sledoval bremeno i v čase, kedy ho viazač upevňoval, a potom sa sám nepresvedčil, či je jazdná dráha žeriava voľná (str. 27 a 28 odôvodnenia rozsudku okresného súdu).

17. Okresný súd síce konštatoval, že predpisy o ochrane a bezpečnosti zdravia pri práci porušili okrem sťažovateľa aj stavebník a poškodený (z dôvodov uvedených v bode 9 tohto nálezu), avšak konanie sťažovateľa bolo pre spôsobenie škodlivého následku dostatočne významné, aby bola naplnená skutková podstata prečinu ublíženia na zdraví. Ak by sa totiž sťažovateľ pred začatím manipulácie s bremenom presvedčil, že jazdná dráha žeriava je voľná, nedošlo by k škodlivému následku. Okresný súd pritom uzavrel, že pri konaní sťažovateľa išlo o vedomú nedbanlivosť.

18. Ak ide o technickú normu a príslušné zákonné ustanovenia, podľa okresného súdu bol sťažovateľ riadne oboznámený s právnymi predpismi týkajúcimi sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a s príslušnými pracovnými postupmi, ako aj návodom na ovládanie žeriavu, pričom podľa okresného súdu mal sťažovateľ aj vedomosť o obsahu čl. 54 a čl. 68 technickej normy, a to v rámci svojej odbornej spôsobilosti (str. 28 a 29 odôvodnenia rozsudku okresného súdu).

19. Okresný súd tiež stručne zhodnotil aj možnosť použitia tzv. materiálneho korektívu v zmysle § 10 ods. 2 Trestného zákona v sťažovateľovej veci a uviedol, že napriek spolupôsobeniu iných osôb pri vzniku škodlivého následku bola závažnosť konania sťažovateľa nie nepatrná, a to vzhľadom na spôsob vykonania činu, jeho následky, okolnosti, za ktorých bol spáchaný, a mieru zavinenia sťažovateľa (str. 26 odôvodnenia rozsudku okresného súdu).

20. Sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu odvolanie, v ktorom namietal, že výrok a ani odôvodnenie rozsudku okresného súdu neobsahuje celé znenie čl. 54 a čl. 68 technickej normy, a preto je tento rozsudok nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov, pretože z rozsudku okresného súdu nie je zrejmé, akú povinnosť mal sťažovateľ porušiť. Podľa sťažovateľa tento nedostatok rozsudku okresného súdu mal za následok porušenie sťažovateľovho práva na obhajobu (body 13 a 16 až 18 odvolania).

21. Sťažovateľ v odvolaní tiež tvrdil, že okresný súd vec nesprávne právne posúdil, pretože technická norma nie je všeobecne záväzným predpisom, jej dodržiavanie je dobrovoľné, pričom

sťažovateľ nebol s touto normou oboznámený a technická norma sa na jeho činnosť ani nevzťahovala (body 15, 43 až 47).

22. Sťažovateľ ďalej v odvolaní citoval znenie čl. 54 technickej normy, z ktorého vyplýva, že k úkonom, ktoré musí žeriavnik vykonať pred začatím prevádzky, patrí okrem kontroly prejazdnosti dráhy žeriavu aj povinnosť presvedčiť sa, čo je z minulej zmeny zapísané v „*Denníku zdvíhacieho zariadenia*“, a zapísať dátum a hodinu nástupu. K tomu sťažovateľ uviedol, že znenie čl. 54 technickej normy vylučuje záver okresného súdu o tom, že úkony popísané v predmetnom článku vrátane kontroly prejazdnej dráhy je žeriavnik povinný vykonať pred každým pohybom so žeriavom.

23. Podobne sťažovateľ citoval aj znenie čl. 68 technickej normy, v zmysle ktorého sa žeriavnik musí riadiť pokynmi viazača, ktorý musí počas prepravy sledovať bremeno. Podľa druhej vety citovaného článku technickej normy môže žeriavnik sám s bremenom prechádzať len v tom prípade, ak má náležitý výhľad a prehľad po pracovisku. Sťažovateľ uviedol, že z uvedeného textu vyplýva, že žeriavnik môže s bremenom manipulovať aj sám, avšak v prípade, ak nemá náležitý výhľad a prehľad po pracovisku, musí manipulovať s bremenom len spoločne s viazačom a sledovať jeho pokyny, čo však neznamená, že žeriavnik nesmie sledovať bremeno, resp. že musí sledovať jazdnú dráhu žeriavu. Navyše, v prípade sťažovateľa bol viazač aj bremeno v sťažovateľovom zornom poli a k stretu s plošinou, ktorá stála za sťažovateľom, došlo v čase, keď sa sťažovateľ nemohol obzerať za seba, pretože by tým stratil očný kontakt s viazačom.

24. Na základe uvedeného potom sťažovateľ namietal, že sťažovateľ neporušil žiadne povinnosti vyplývajúce z technickej normy (t. j. neporušil povinnosť uloženú mu podľa zákona) (pozri k tomu body 43, 59, 62, 64 a 66 až 69 odvolania).

25. V tejto súvislosti sťažovateľ uvádzal, že okresný súd nesprávne vychádzal vo svojich záveroch zo znaleckého posudku č. 3/2017 a vyjadrení znalca Ing. Saba, a to napriek tomu, že v konaní boli podané odborné vyjadrenia iných znalcov, ktoré závery znalca Ing. Saba vyvrátili (body 42 a 51 až 58 odvolania).

26. Sťažovateľ za chybný považoval aj záver okresného súdu o zavinení z vedomej nedbanlivosti, pretože v čase pred začatím manipulácie s bremenom boli v žeriavovej dráhe dve zložené plošiny, teda plošiny nezasahujúce do dráhy ramena mostového žeriavu a sťažovateľ nevedel o tom, že za jeho chrbtom došlo počas upevňovania bremena k zdvihnutiu plošiny a pri manipulácii s bremenom ani nemal povinnosť sa za svoj chrbát obzrieť (body 63 a 64 odôvodnenia).

27. Sťažovateľ na základe uvedených skutočností tvrdil, že miera zodpovednosti sťažovateľa za vznik škodlivého následku je nepatrná, na vzniku tohto následku sa podieľal výlučne tým, že obsluhoval žeriav a reagoval na pokyny viazača, a preto jeho konanie nie je prečinom v zmysle § 10 ods. 2 Trestného zákona. Podľa sťažovateľa za vznik škodlivého následku zodpovedali samotný poškodený, viazač bremena a stavebník (body 69 až 82 odvolania).

28. Sťažovateľ tiež v odvolaní namietal zaujatosť a odbornosť znalca Ing. Saba (body 39 až 41, 53, 55 a 56 odvolania) a tiež skutočnosť, že okresný súd pri svojich záveroch vychádzal aj zo znaleckého posudku ďalšieho znalca, ktorý bol pribratý do konania ešte v prípravnom konaní (Ing. Zachar), ale na podanie posudku nemal potrebnú odbornosť (body 33, 34 a 36 odvolania).

29. Vo vzťahu k znalcovi Ing. Sabovi namietal tiež nezákonnosť dôkazu, a to z dôvodu, že porušenie čl. 54 normy tento znalec konštatoval len vo výpovedi na hlavnom pojednávaní (teda nie v podanom znaleckom posudku), a to na základe sugestívnej otázky súdu (bod 37 a 38 odvolania).

30. Podľa sťažovateľa tiež došlo k porušeniu jeho práv na kontradiktórny proces tým, že výpovede svedkov v prípravnom konaní prebehli bez účasti sťažovateľovej obhajkyne. Sťažovateľ tiež namietal, že okresný súd nesprávne zistil skutkový stav, pretože nevykonal rekonštrukciu a práve nevykonanie rekonštrukcie potom okresný súd viedlo k nesprávnym záverom o porušení povinnosti pri obsluhu žeriava zo strany sťažovateľa (body 25, 19 až 22 odvolania).

31. Ústavný súd už len stručne dodáva, že sťažovateľ v odvolaní uvádzal aj ďalšie výhrady k rozsudku okresného súdu, ktoré sa týkali okrem iného aj postupu orgánov činných v trestnom konaní a dokazovania v prípravnom konaní, ich sumarizáciu však ústavný súd nepovažuje za podstatnú.

32. Sťažovateľovo odvolanie proti rozsudku okresného súdu bolo zamietnuté uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 1To/22/2020-1459 z 14. júla 2020.

33. Krajský súd vo svojom uznesení uviedol, že ak ide o namietanie pochybení v prípravnom konaní, tieto mal žalobca uplatňovať priamo pred orgánmi v prípravnom konaní, čo sa týka aj tvrdeného nedostatku kontradiktórnosti prípravného konania a dokazovania v prípravnom konaní.

34. Ak ide o nevykonanie rekonštrukcie a v dôsledku toho nedostatočné zistenie skutkového stavu okresným súdom, krajský súd poukázal na skutočnosť, že po skončení dokazovania okresným súdom prokurátor a sťažovateľ vyhlásili, že už nemajú ďalšie návrhy na dokazovanie, teda okresný súd nijako nepochybil, ak rekonštrukciu nevykonal. Navyše, podľa krajského súdu bol skutkový stav zistený dostatočne, teda v súlade s § 2 ods. 10 Trestného poriadku.

35. Vo vzťahu k námietkam proti osobe znalca Ing. Saba krajský súd uviedol, že sťažovateľ bol riadne poučený o možnosti uplatniť proti osobe znalca námietky v lehote do 3 dní, od kedy sa o dôvodoch zaujatosti dozvedel, čo však neurobil. Ak ide o spochybnenie odborných schopností znalca, tieto všeobecný súd u znalca riadne zapísaného v zozname znalcov nemôže skúmať a tieto námietky považoval za nesúvisiace s predmetom trestného konania. Krajský súd pokračoval, znalecký posudok Ing. Saba mal všetky potrebné náležitosti, znalec mal k dispozícii celý spisový materiál a bol v konaní aj vypočutý.

36. K odborným vyjadreniam znalcov Ing. Hrica a Ing. Priputená krajský súd uviedol, že tieto vyjadrenie okresný súd považoval za nehodnoverné, pretože znalci v nich hodnotili dôkazy a riešili právne otázky, čo im neprislúchalo (pre rozpor s § 145 ods. 1 druhou vetou Trestného poriadku).

37. Krajský súd osobitne poukázal na to, že znalec Ing. Hric pri podaní odborného stanoviska vychádzal z ním vykonanej obhliadky (na vykonanie ktorej je oprávnený len orgán činný v trestnom konaní) a z vlastného archívu a pri jeho pribratí do konania na hlavnom pojednávaní v zápisnici z pojednávania nebolo uvedené poučenie o opravnom prostriedku a vyjadrenie procesných strán k poučeniu.

38. K znalcovi Ing. Zacharovi krajský súd poznamenal, že jeho znalecký posudok a doplnenie posudku boli na hlavnom pojednávaní prečítané aj so súhlasom samotného sťažovateľa.

39. Krajský súd ďalej k odvolaniu uviedol, že je rozporuplné, pretože sťažovateľ na jednej strane popiera spáchanie skutku, následne však pripúšťa svoju spoluúčasť na skutku, popiera protiprávnosť svojho konania a zároveň sa domáha aplikácie tzv. materiálneho korektívu.

40. K už uvedenému krajský súd dodal, že predpokladom aplikácie materiálneho korektívu je zistenie, že sa skutok stal a bol spáchaný obžalovaným. Podľa krajského súdu sa sťažovateľ domáhal aplikácie materiálneho korektívu len s poukazom na následok, pretože k spáchaniu prečinu došlo spolupôsobením viacerých príčin. Takéto chápanie materiálneho korektívu považoval krajský súd za nesprávne.

41. Podľa krajského súdu okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia podrobne uviedol, na základe akých právnych úvah dospel k záveru, že sťažovateľ svojim konaním naplnil všetky znaky skutkovej podstaty prečinu ublíženia na zdraví. Podľa krajského súdu bol správny názor okresného súdu o tom, že sťažovateľ spáchal uvedený prečin vedomou nedbanlivosťou, a za rozhodujúce pritom považoval, že sťažovateľ sa „... *tesne pred zahájením práce (činnosti) zdvíhania bremena (laicky povedané – pred stlačením ovládača) zrakovo nepresvedčil (súd I. stupňa uvádza že opätovne) o voľnosti smeru dráhy žeriava napr. obzretím, otočením hlavy*“.

42. Podľa krajského súdu uvedeným pochybením sťažovateľ porušil dôležitú povinnosť vyplývajúcu zo zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 124/2006 Z. z.“) pričom miera jeho zodpovednosti za vznik škodlivého následku bola vyššia ako u poškodeného a ostatných subjektov, pretože sťažovateľ je osobou odborne zdatnou, ktorá má nadštandardné teoretické vedomosti a praktické skúsenosti nielen o „*kontrolovanej činnosti*“, ale aj o zásadách bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ale aj o STN normách vrátane návodu na obsluhu skúšaného zariadenia.

43. Ak ide o objektívnu stránku prečinu ublíženia na zdraví, krajský súd konštatoval, že nedošlo k pretrhnutiu príčinnej súvislosti medzi konaním sťažovateľa a škodlivým následkom, teda porušenie povinností zo strany poškodeného a ostatných subjektov nebolo takého charakteru, že by k škodlivému následku došlo aj bez konania sťažovateľa. Naopak, svojim významom to bolo práve konanie sťažovateľa, ktorý porušil príslušné zákonné ustanovenia, ktoré prispelo k vzniku škodlivého následku.

44. K sťažovateľovej odvolacej námietke o tom, že články 54 a 68 technickej normy neboli v rozsudku okresného súdu citované, krajský súd uviedol, že žiadne ustanovenie trestnoprávných kódexov povinnosť tieto normy citovať neuvádza.

45. Sťažovateľ podal proti uzneseniu krajského súdu rozsiahlo koncipované dovolanie (spolu 44 strán), v ktorom uviedol, že dovolanie podáva z dôvodov i) zásadného porušenia práva na obhajobu [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku]; ii) že rozhodnutie okresného súdu bolo založené na nezákonne vykonaných dôkazoch [§ 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku] a iii) vec sťažovateľa bola nesprávne právne posúdená [§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku].

46. V časti týkajúcej sa porušenia práva na obhajobu sťažovateľ v podstate zopakoval odvolacie námietky týkajúce sa skutočnosti, že v rozsudku okresného súdu neboli citované články 54 a 68 technickej normy. K tomu dodal, že s príslušnou technickou normou je možné sa oboznámiť len jej vyžiadaním od Úradu pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky, resp.

vyhotovením kópie z vyšetrovacieho spisu za náhradu nákladov, čo považoval za porušenie svojho práva byť stíhaný len zo zákonných dôvodov a zákonným spôsobom. Okrem toho zopakoval aj odvolacie námietky týkajúce sa práva na kontradiktórnosť konania (oproti odvolaniu doplnil, že ani samotný sťažovateľ sa nemohol v prípravnom konaní zúčastniť výsluchov svedkov) a nevykonania rekonštrukcie zo strany okresného súdu (pozri bod 30 odôvodnenia tohto nálezu), s tým, že odmietnutie návrhov na vykonanie dôkazov v takom extenzívnom rozsahu, že to znemožní náležité zistenie skutkového stavu, je porušením práva na obhajobu v zmysle judikatúry najvyššieho súdu (rozhodnutie vo veci sp. zn. 2 Tdo 29/2001).

47. Sťažovateľ sa v ďalšej časti dovolania vyjadril k postupu inšpektorátu práce pri šetrení pracovného úrazu a k postupu orgánov činných pri zabezpečení dôkazov z miesta činu, ktoré podľa neho nebolo dostatočné (obhliadka miesta činu a odobratie vzorky krvi poškodeného). Na rozdiel od odvolania namietal aj postup ďalšieho znalca Ing. Podhradského, ktorý bol do konania pribratý v prípravnom konaní a nemal na posúdenie veci odbornosť a ani uzatvorené poistenie nevyhnutné pre výkon znaleckej činnosti, napriek tomu však skutková veta obvinenia sťažovateľa vychádzala práve z vyjadrení tohto znalca (samotný znalecký posudok tohto znalca nebol ako dôkaz použitý v konaní pred súdom, čo uvádzal aj sťažovateľ).

48. Sťažovateľ sa následne veľmi podrobne vyjadroval k záverom všetkých znalcov, ktorý boli pribratí do konania, resp. podali odborné vyjadrenia či posudky, alebo boli vypočutí na hlavnom pojednávaní, pričom podstatu jeho vyjadrení možno stručne zhrnúť tak, že správne boli závery znalcov Ing. Hrica a Ing. Priputena, ktorí tvrdili, že sťažovateľ pri úradnej skúške neporušil povinnosti vyplývajúce z technickej normy (pozri k tomu body 21 až 24 odôvodnenia tohto nálezu). Namietal tiež, že títo znalci neboli predvolaní na hlavné pojednávanie 3. decembra 2019, hoci na tomto pojednávaní sa k ich záverom vyjadroval znalec Ing. Sabo.

49. Pre podporu svojej argumentácie sťažovateľ ďalej citoval čl. 54 technickej normy a tiež odkázal na závery uverejnené v odbornom časopise, ktoré sa týkali konania v trestnej veci podobnej veci sťažovateľa v Českej republike, v ktorej bol obžalovaný žeriavnik spod obžaloby oslobodený. Závery uvedené v odbornom časopise sa týkali výkladu technickej normy a podľa sťažovateľa podporovali jeho tvrdenia o tom, že svojím konaním žiadne povinnosti pri obsluhu žeriava neporušil. Uvedený odborný časopis sťažovateľ priložil k dovolaniu ako prílohu a ústavný súd za podstatné považuje, že ak ide o výklad čl. 54 technickej normy, v zmysle záverov uvedených v tomto časopise sa denná kontrola žeriavníka vykonáva pred začatím prevádzky, pričom samotnou prevádzkou sa následne rozumie už každá ďalšia činnosť žeriavníka, a to až do ukončenia prevádzky, ktoré je upravené v čl. 67 technickej normy.

50. V tejto súvislosti sťažovateľ aj v dovolaní namietal, že znalec Ing. Sabo doplnil záver o porušení čl. 54 technickej normy na základe sugestívnej otázky okresného súdu, resp. namietal, že znalec postupoval neodborne a zaujato.

51. V časti dovolania označenej ako „*Nesprávne právne posúdenie veci*“ sťažovateľ zopakoval svoje odvolacie námietky o tom, že technická norma sa na činnosť sťažovateľa nevzťahovala, jej dodržiavanie je dobrovoľné a sťažovateľ s ňou nebol oboznámený, pričom vyčítal okresnému súdu nesprávny opačný skutkový záver, t. j. že s normou bol oboznámený.

52. Namietal tiež, že v zmysle technickej normy nemal povinnosť pred manipuláciou s bremenom presvedčiť sa o voľnosti prejazdnej dráhy a, naopak, mal sledovať bremeno a riadiť sa pokynmi viazača, pričom odkazoval na aj na neodborný výklad technickej normy „... ako je podrobne rozvedené vyššie“ (bod 137 dovolania).

53. Na základe uvedeného tvrdil, že jeho konaním nedošlo k porušeniu dôležitej povinnosti uloženej mu právnym predpisom, resp. že nedošlo ani k porušeniu všeobecnej prevenčnej povinnosti (bod 132 dovolania), pretože za vznik škodlivého následku zodpovedá samotný poškodený, ktorý nemal s plošinou pracovať v jazdnej dráhe žeriava, ktorý bol v prevádzke, a navyše o tom, že tam pracuje, nikoho neinformoval. Sťažovateľ argumentoval, že tieto skutočnosti nemohol predvídať a navyše sa spoliehal na pokyny viazača.

54. Sťažovateľ v dovolaní preto tvrdil, že svojím konaním vôbec nenaplnil znaky skutkovej podstaty prečinu ublíženia na zdraví, resp. že jeho miera nebezpečnosti jeho konania bola nepatrná.

55. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľa svojím uznesením odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku z dôvodu, že nie sú splnené podmienky dovolania podľa § 371 Trestného poriadku, teda že neboli naplnené sťažovateľom uvádzané dôvody dovolania.

56. K námietkam týkajúcim sa skutočnosti, že rozsudok okresného súdu vo výroku a v odôvodnení neobsahoval úplné znenie príslušných článkov technickej normy, najvyšší súd uviedol, že celá predmetná technická norma bola súčasťou vyšetrovacieho spisu (a to na č. l. 848 – 866 tohto spisu), táto technická norma bola okresným súdom vykonaná ako listinný dôkaz na hlavnom pojednávaní 14. marca 2018 a z úradného záznamu z 24. septembra 2013 vyplýva, že sťažovateľova obhajkyňa si prevzala kópiu celého vyšetrovacieho spisu. Na základe tohto najvyšší súd uzavrel, že sťažovateľ sa s technickou normou „... oboznámil, vedel čo sa mu kladie za vinu a mal možnosť v plnej miere využívať všetky dostupné prostriedky na svoju obranu“ (str. 11 odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu).

57. Na námietku o porušení práva na kontradiktórnosť konania najvyšší súd odpovedal tým, že sťažovateľ a ani jeho obhajkyňa síce neboli prítomní na výsluchoch svedkov v prípravnom konaní, avšak výsluchy, o ktoré okresný súd oprel svoje rozhodnutie o vine sťažovateľa, boli zopakované na hlavnom pojednávaní, na ktorom mali sťažovateľ a jeho obhajkyňa možnosť klásť svedkom otázky a vyjadrovať sa k ich výpovediam.

58. Najvyšší súd k námietkam o nevykonaní rekonštrukcie, resp. nepredvolaní znalcov Ing. Hrica a Ing. Priputena na hlavné pojednávanie uviedol, že okresný súd nie je povinný vyhovieť všetkým návrhom na vykonanie dokazovania (§ 2 ods. 10 a 11 Trestného poriadku), a navyše sťažovateľ a jeho obhajkyňa pred vyhlásením rozsudku okresného súdu uviedli, že nemajú návrhy na doplnenie dokazovania (čo je zaznamenané na č. l. 1361 súdneho spisu).

59. Navyše, najvyšší súd v postupe orgánov činných v trestnom konaní a súdov nezistil žiadne konanie, ktoré by malo za následok sťažovateľom namietané porušenie práva na obhajobu [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku].

60. V časti týkajúcej sa námietok, že rozsudok okresného súdu bol založený na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom [§ 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku], najvyšší súd konštatoval, že ak ide o podľa sťažovateľa nedostatočne zabezpečené dôkazy, z vyšetrovacieho spisu vyplýva, že obhliadka miesta činu bola vykonaná v deň, kedy ku skutku došlo (čo je

zaznamenané na č. 1. 528 až č. 1. 532 vyšetrovacieho spisu), a v rovnaký deň boli vykonané aj dychové skúšky u sťažovateľa a poškodeného (č. 1. 545 vyšetrovacieho spisu).

61. Ak ide o sťažovateľom namietané hodnotenie znaleckých posudkov a výhrady sťažovateľa k znalcovi Sabovi, najvyšší súd uviedol, že v dovolacom konaní nemôžeprehodnocovať vykonané dôkazy, ich hodnotenie zo strany okresného súdu a ani spochybňovať jeho skutkové zistenia. Námiety týkajúce sa nezákonnosti dôkazov preto považoval za nedôvodné.

62. V časti týkajúcej sa nesprávneho právneho posúdenia veci sťažovateľa najvyšší súd uviedol, že sťažovateľ sa svojimi námietskami v podstate domáha zmeny skutkovej vety, ako ju zistil okresný súd, teda ide v podstate o snahu preskúmať hodnotenie dôkazov zo strany okresného súdu.

63. K námietkam týkajúcim sa použitia tzv. materiálneho korektívu najvyšší súd zopakoval argumentáciu krajského súdu o tom, že sťažovateľ na jednej strane popiera spáchanie prečinu, a na druhej strane sa domáha aplikácie materiálneho korektívu, avšak „... iba vo vzťahu k následku“. Najvyšší súd súhlasil s krajským súdom v tom, že takéto chápanie materiálneho korektívu nie je možné, pretože v zmysle ustanovenia § 10 ods. 2 Trestného poriadku je potrebné skúmať spôsob vykonania činu a jeho následky, okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchatel'a.

64. Z uvedených dôvodov najvyšší súd považoval za nedôvodné aj námiety sťažovateľa týkajúce sa nesprávneho právneho posúdenia.

II.

Argumentácia sťažovateľa

65. Sťažovateľ vo svojej obsiahlej ústavnej sťažnosti tvrdí, že v prípade ním podaného dovolania boli naplnené uplatnené dovolacie dôvody, a preto odmietnutím dovolania najvyšší súd porušil sťažovateľove práva označené v ústavnej sťažnosti.

66. V časti ústavnej sťažnosti, ktorá sa týkala odmietnutia dovolania najvyšším súdom vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na obhajobu, sťažovateľ zopakoval svoju odvoláciu a dovoláciu argumentáciu o chýbajúcom úplnom znení príslušných článkov technickej normy v rozsudku okresného súdu a zvýraznil, že tieto články neboli uvedené ani v odôvodnení rozsudku okresného súdu, pričom podľa neho sa argumenty najvyššieho súdu v tejto otázke týkali len výroku rozsudku, t. j. tzv. skutkovej vety rozsudku okresného súdu. V tejto súvislosti zdôrazňoval, že technické normy na rozdiel od zákonných ustanovení treba v konaní pred súdom dokazovať (bod 13.1.1 a 15. až 15.2.7 ústavnej sťažnosti). Podľa sťažovateľa by okresný súd nebol schopný svoje rozhodnutie odôvodniť, ak by uviedol celé znenie príslušných článkov technickej normy.

67. Sťažovateľ ďalej zopakoval dovoláciu argumentáciu týkajúcu sa kontradiktórnosti trestného konania (vypočutie svedkov v prípravnom konaní bez účasti sťažovateľa a jeho obhajkyne) a nevykonania rekonštrukcie, resp. nepredvolania znalcov Ing. Hrica a Ing. Priputena na hlavné pojednávanie 3. decembra 2019. Zopakoval tiež výhrady k osobe znalca Ing. Saba. Sťažovateľ však navyše uvádzal aj to, že úlohu v dokazovaní viny na seba mal prevziať okresný súd, čím mal narušiť rovnosť procesných strán, a to odôvodňoval porovnaním „procesnej aktivity sťažovateľa a jeho obhajkyne, a procesnej aktivity prokurátora...“. V tejto súvislosti však neuviedol žiadne podrobnosti (bod 13.3.8 ústavnej sťažnosti).

68. Sťažovateľ v časti ústavnej sťažnosti, ktorá sa týkala sa odmietnutia dovolania vo vzťahu k namietanej nezákonnosti vykonaných dôkazov, v podstate len zopakoval dôvody uvádzané v dovolaní. Ústavný súd pre stručnosť nebude rekapitulovať jednotlivé veľmi podrobné výhrady, ktoré sa v podstate týkali účasti znalca Ing. Podhradského na formulovaní skutkovej vety rozsudku okresného súdu, resp. sa týkali podľa sťažovateľa nesprávneho, a preto nezákonného hodnotenia dôkazov zo strany okresného súdu. Sťažovateľ zopakoval aj argumentáciu o sugestívnej otázke položenej znalcovi Ing. Sabovi zo strany okresného súdu vo vzťahu k porušeniu čl. 54 technickej normy.

69. Napokon v časti ústavnej sťažnosti týkajúcej sa odmietnutia dovolania pre nesprávne právne posúdenie vecí sa sťažovateľ vrátil k argumentácii o tom, že v rozsudku okresného súdu neboli citované príslušné články technickej normy, z čoho vyvodil, že došlo k rozšíreniu trestnoprávnej zodpovednosti sťažovateľa nad rámec čl. 17 ods. 2 a čl. 49 ústavy, v zmysle ktorých len zákon stanoví, ktoré konanie je trestným činom, a trestné stíhanie je možné len z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Tu ďalej zopakoval odvolacie a dovolacie námietky, v zmysle ktorých technická norma nie je všeobecne záväzným predpisom, že sa na konanie sťažovateľa nevzťahovala, resp. že sťažovateľovi nebola známa.

70. Za podstatné ústavný súd považuje, že v tejto časti ústavnej sťažnosti sťažovateľ uviedol, že nikdy nepopieral, že vo výrobnej hale došlo k stretu ramena žeriava a zdvíhacej plošiny, vždy však popieral, že by pri práci so žeriavom porušil akúkoľvek svoju povinnosť. Naopak, príčinou úrazu bolo hrubé porušenie povinnosti zo strany poškodeného a miera účasti sťažovateľa na úraze bola nepatrná.

71. K argumentácii krajského a najvyššieho súdu týkajúcej sa tzv. materiálneho korektívu uviedol, že táto argumentácia je nepreskúmateľná.

III.

Vyjadrenie najvyššieho súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

72. Najvyšší súd (konkrétne jeho podpredsedníčka) vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti zvýraznil, že z jeho vlastnej rozhodovacej činnosti vyplýva, že ak skutková podstata trestného činu označuje konkrétne alebo všeobecne (blanketne) iný právny predpis, tak ako je to aj pri prečine ublíženia na zdraví, za ktorého spáchanie bol sťažovateľ odsúdený, potom sa tento označený predpis stáva priamou súčasťou trestnoprávnej úpravy, t. j. predstavuje „*právno-kvalifikačný moment*“, resp. ide o „*právnu kvalifikáciu skutku*“, ktorá sa má uvádzať v právnej vete rozsudku, v ktorej však nie je potrebné príslušnú právnu úpravu celú citovať.

73. Naopak, v skutkovej vete nemá byť označený právny predpis, ktorý bol do Trestného zákona uvedeným spôsobom „integrovaný“, ale v nej má byť popísaná podstata konania, ktoré takýto predpis porušuje. Ak je však „integrovaný“ právny predpis v skutkovej vete označený, nejde o podstatnú chybu rozhodnutia.

74. Na druhej strane najvyšší súd (konkrétne sudkyňa spravodajkyňa vo veci sťažovateľa) v tom istom vyjadrení okrem iného uviedol aj to, že sťažovateľ vo svojom dovolaní výslovne zdôrazňoval,

že svojím konaním neporušil dôležitú povinnosť uloženú mu podľa zákona, čím spochybňoval zistený *skutkový stav* a v tejto súvislosti najvyšší súd zmienil aj „skutkovo ustálený poukaz“ na príslušnú právnu úpravu a „skutkový odkaz“ na technickú normu v skutkovej vete rozsudku okresného súdu. V zmysle tejto argumentácie preto najvyšší súd v dovolacom konaní nemohol preskúmať rozhodnutie krajského súdu, pretože okresným súdom konštatované porušenie povinností vyplývajúcich z právneho predpisu je skutkovým záverom (uvedeným v skutkovej vete), a preto sa sťažovateľ domáhal prehodnotenia skutkového stavu, čo je v rozpore s § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

75. Vo svojom vyjadrení najvyšší súd tiež v súlade so závermi okresného súdu uviedol, že sťažovateľ svojím konaním porušil povinnosť vyplývajúcu z technickej normy, pretože sa pred začatím prevádzky nepresvedčil, či je dráha žeriava voľná.

III.2. Replika sťažovateľa:

76. Sťažovateľ vo svojej replike zopakoval časť námietok uvedených už v ústavnej sťažnosti, v rámci čoho zopakoval aj svoju argumentáciu, že kontrola prejazdnosti žeriavovej dráhy sa vykonáva pred začatím prevádzky, nie počas prevádzky, t. j. nie počas manipulácie s bremenom. V tejto súvislosti poukázal na skutočnosť, že skúšky žeriava v predmetnej žeriavovej dráhe v čase vzniku úrazu už prebiehali dve hodiny, inak povedané, žeriav bol v prevádzke po dobu dvoch hodín.

77. V replike reagoval aj na vyjadrenie najvyššieho súdu a poukázal na skutočnosť, že porušenie povinnosti vyplývajúcej z právneho predpisu, a to vrátane označenia tohto predpisu a technickej normy, bolo uvedené v skutkovej, nie právnej vete rozsudku okresného súdu.

78. Ústavný súd na tomto mieste ešte stručne uvádza, že zúčastnené osoby sa napriek výzve ústavného súdu k ústavnej sťažnosti nevyjadrili.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

IV.1. K namietanému porušeniu čl. 17 ods. 2 a čl. 49 ústavy:

79. Ústavný súd súhlasí so sťažovateľom v tom, že slovenské technické normy nie sú všeobecne záväzné a ich dodržiavanie je v princípe dobrovoľné (§ 3 ods. 11 zákona č. 60/2018 Z. z. o technickej normalizácii v znení neskorších predpisov).

80. Inak je to však pri ustanoveniach § 12 ods. 2 písm. a) a písm. c) bod 1 a 2 zákona č. 124/2006 Z. z., ktoré sú všeobecne záväzné. Práve porušenie týchto zákonných ustanovení by potom mohlo byť dôvodom na konštatovanie spáchania prečinu ublíženia na zdraví závažnejším spôsobom konania v zmysle § 157 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 138 písm. h) Trestného zákona.

81. Zároveň povinnosti vyplývajúce z § 12 zákona č. 124/2006 Z. z. môžu byť podrobnejšie upravené v technických normách a príslušná časť technickej normy sa v takom prípade stane pre povinné osoby záväzná, keďže tu pôjde o konkretizáciu povinnosti vyplývajúcej zo zákona. Ústavný súd teda uzatvára, že slovenské technické normy môžu konkretizovať obsah povinností na

predchádzanie ohrozenia záujmu chráneného trestným právom v prípade, ak ide o konkretizáciu povinností uložených zákonom (pozri k tomu napr. rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky vo veci sp. zn. Pl. ÚS 40/08, bod 51 až 54 odôvodnenia a sp. zn. II. ÚS 103/23, body 34 až 36 odôvodnenia; resp. rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky vo veci sp. zn. 7 Tdo 309/2021, bod 28 odôvodnenia).

82. Ak teda porušenie dôležitej povinnosti uloženej sťažovateľovi v § 12 zákona č. 124/2006 Z. z. bolo okresným súdom konkretizované aj čl. 54 a čl. 68 technickej normy, tento postup okresného súdu nemal za následok porušenie práva sťažovateľa nebyť stíhaný inak ako na základe zákona a spôsobom predpokladaným zákonom, resp. nebol porušením ústavného princípu, že len zákon stanovuje, ktoré konanie je trestným činom.

83. Ústavný súd súhlasí so sťažovateľom aj v tom, že slovenské technické normy je potrebné v trestnom konaní dokazovať, na túto skutočnosť však dal sťažovateľovi dostatočnú a zrozumiteľnú odpoveď už najvyšší súd v napadnutom uznesení (pozri k tomu bod 56 odôvodnenia tohto nálezu). Sťažovateľovi bolo znenie príslušných článkov technickej normy známe, dokonca ich aj sám citoval vo svojom odvolaní, teda ani skutočnosť, že tieto normy neboli citované v rozsudku okresného súdu, nemala za následok porušenie sťažovateľových práv vyplývajúcich z čl. 17 ods. 2 a čl. 49 ústavy.

84. Ústavný súd preto sťažnosti v tejto časti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

IV.2. K nesprávnemu právnemu posúdeniu sťažovateľovej veci ako dovolaciemu dôvodu:

85. Ústavný súd hneď v úvode tejto časti odôvodnenia svojho nálezu uvádza, že otázka, či sťažovateľ svojím konaním porušil dôležitú povinnosť uloženú mu zákonom, je otázkou správnosti právneho posúdenia skutku v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného zákona.

86. Bez akýchkoľvek pochybností to vyplýva napríklad z judikatúry Najvyššieho súdu Českej republiky, ktorá je v celom rozsahu použiteľná aj v podmienkach slovenského právneho poriadku (pozri napr. rozhodnutie vo veci sp. zn. 6 Tdo 903/2016, bod 25 odôvodnenia).

87. Uvedené však vyplýva aj z judikatúry najvyššieho súdu, na ktorú odkazovala jeho podpredsedníčka vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti. Išlo o rozhodnutie vo veci sp. zn. 1 TdoV 7/2016, v ktorom najvyšší súd uviedol, že skutková veta rozsudku opisuje podstatu konania obžalovaného, pričom právny predpis, ktorý mal byť týmto konaním porušený a na ktorý Trestný zákon odkazuje, sa uvádza v právnej vete, keďže ide o právnu kvalifikáciu skutku (pozri rozhodnutie vo veci sp. zn. 1 TdoV 7/2016, str. 8 a 9 odôvodnenia).

88. Ústavný súd v tejto súvislosti upozorňuje, že sťažovateľ v trestnom konaní a ani v ústavnej sťažnosti nespochybňoval správnosť popisu skutkového deja (opis svojho konania), teda nespochybňoval napríklad ani to, že sa bezprostredne pred manipuláciou s bremenom nepresvedčil o prejazdnosti žeriavovej dráhy (pozri k tomu napr. vyjadrenia sťažovateľa uvedené v bode 70 odôvodnenia tohto nálezu).

89. Sťažovateľ však v trestnom konaní, a to vrátane dovolacieho konania a v konaní pred ústavným súdom, vždy rovnako tvrdil, že nemal povinnosť sa o prejazdnosti žeriavovej dráhy pred manipuláciou s bremenom presvedčiť, teda že jeho konanie nebolo porušením ustanovení § 12 zákona č. 124/2006 Z. z. tak, ako boli tieto konkretizované okresným súdom pomocou príslušných

článkov technickej normy. Ústavný súd zopakuje, že záver o tom, či konanie sťažovateľa popísané v skutkovej vete rozsudku okresného súdu bolo porušením dôležitej povinnosti uloženej sťažovateľovi zákonom, je otázkou výkladu príslušných ustanovení Trestného zákona, do ktorých bolo „integrované“ zákonné ustanovenie § 12 zákona č. 124/2006 Z. z., teda ide o otázku právneho posúdenia zisteného konania sťažovateľa (znovu pozri rozhodnutie najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 1 TdoV 7/2016, str. 8 a 9 odôvodnenia).

90. V tejto súvislosti ústavný súd tiež upozorňuje, že uvedený právny záver o porušení zákonnej povinnosti, resp. o naplnení znakov skutkovej podstaty prečinu ublíženia na zdraví, môže urobiť výlučne súd, nikdy nie znalec (§ 145 ods. 1 Trestného poriadku).

91. Ústavný súd považuje za potrebné dodať, že sťažovateľ argumentáciu týkajúcu sa nesprávnej právnej kvalifikácie uvádzal aj v časti dovolania, ktoré sa podľa jeho označenia malo týkať nezákonnosti dôkazov. To však nie je podstatné, pretože na túto argumentáciu potom výslovne odkazoval v časti týkajúcej sa namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci. Avšak ani v prípade, ak by tak neurobil, nešlo by o dôvod na odmietnutie dovolania, pretože by bolo úlohou samotného najvyššieho súdu v dovolacom konaní správne posúdiť vecne namietané chyby rozhodnutia vrátane ich zaradenia pod určitý dovolací dôvod (napr. rozhodnutie vo veci sp. zn. 1 TdoV 7/2016, str. 5 odôvodnenia).

92. Najvyšší súd teda tým, že odmietol dovolanie sťažovateľa v časti týkajúcej sa namietaného nesprávneho právneho posúdenia bez toho, aby sa vyjadril k podstate sťažovateľových námietok, postupoval v rozpore so znením a účelom § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a odmietol dať sťažovateľovi odpoveď na otázky, ktoré boli v jeho trestnej veci podstatné. Najvyšší súd tým porušil práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (pozri napr. III. ÚS 652/2023, bod 13 odôvodnenia a III. ÚS 676/2022 body 21 a 22 odôvodnenia). Ústavný súd preto konštatoval porušenie uvedených práv sťažovateľa (bod 1 výroku nálezu).

93. Vzhľadom na priebeh trestného konania v sťažovateľovej veci považuje ústavný súd za potrebné sa podrobnejšie venovať otázke právneho posúdenia a objasniť, na ktoré otázky mal najvyšší súd odpovedať v rámci prieskumu dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

94. V prvom rade najvyšší súd mal sťažovateľovi výslovne dať odpoveď na otázku, či sa na konanie sťažovateľa technická norma vôbec vzťahovala.

95. V prípade, ak sa technická norma vzťahovala na konanie sťažovateľa (ako konkretizácia jeho zákonnej povinnosti), ďalšou podstatnou právnou otázkou bolo, či vyplývala sťažovateľovi z tejto technickej normy povinnosť presvedčiť sa o prejazdnosti žeriavovej dráhy pred každým pohybom so žeriavom. Najvyšší súd mal dať sťažovateľovi odpoveď na ním uvádzaný výklad príslušných článkov technickej normy, a to osobitne na výklad pojmu „prevádzka žeriava“ v zmysle čl. 54 technickej normy, a to pri dôkladnom zohľadnení relevantných dovolacích dôvodov uvedených sťažovateľom. Najvyšší súd mal do úvahy zobrať znenie technickej normy, vyjadrenia znalcov a napokon aj odborný článok, ktorý bol prílohou dovolania.

96. Ak by najvyšší súd dospel k záveru, že sťažovateľ porušil povinnosti vyplývajúce mu z technickej normy, resp. príslušných zákonných ustanovení, potom mal dať sťažovateľovi

odpoveď aj na ďalšiu právnu otázku, t. j. či išlo o porušenie *dôležitej* povinnosti [pozri § 138 písm. h) Trestného zákona]. Záver o tom, či určitá povinnosť vyplývajúca zo zákona je dôležitá, je totiž potrebné vždy skúmať s prihliadnutím na konkrétne okolnosti skutku a treba osobitne zhodnotiť význam a dôležitosť každej príčiny pre vznik následku (pozri napr. už uvedené rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky vo veci sp. zn. 6 Tdo 903/2016, bod 39 odôvodnenia). V tejto súvislosti je potrebné zodpovedať na otázku, do akej miery bol škodlivý následok spôsobený porušením povinností zo strany samotného poškodeného a stavebníka, ktoré konštatoval okresný súd.

97. Napokon najvyšší súd mal po zvážení uvedených právnych otázok dať sťažovateľovi odpoveď aj na otázku, či je skutok prečinom v zmysle § 10 ods. 2 Trestného zákona, t. j. či vzhľadom na spôsob vykonania činu a jeho následky, okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchatela nie je jeho závažnosť nepatrná. Ústavný súd tu súhlasí so sťažovateľom, že argumentácia najvyššieho súdu o možnosti použitia tzv. materiálneho korektívu nie je dostatočná, pretože v nej najvyšší súd podrobne nezhodnotil závažnosť prečinu zo všetkých už uvedených zákonom stanovených hľadísk. Zhodnotenie závažnosti prečinu v zmysle § 10 ods. 2 Trestného zákona je právnym záverom súdu, tomuto zhodnoteniu nemôže brániť skutočnosť, že sťažovateľ spáchanie prečinu popieral (k hodnoteniu závažnosti prečinu pozri napr. uznesenie najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 1 Tdo 3/2022, v ktorej obžalovaný tiež spáchanie prečinu popieral). V tejto súvislosti ústavný súd pripomína aj sťažovateľovu námietku o tom, že aj v prípade, ak by z jeho strany išlo o konanie naplňajúce znaky skutkovej podstaty prečinu, mohlo by ísť len o nevedomú nedbanlivosť.

98. Ústavný súd dodáva, že vo svojich odpovediach mal najvyšší súd zhodnotiť, či sa s už uvedenými právnymi otázkami náležite vysporiadali okresný a krajský súd.

IV.3. K namietanému porušeniu sťažovateľovho práva na obhajobu ako dovolaciemu dôvodu:

99. Ak ide o namietaný nedostatok kontradiktórnosti konania spočívajúci v tom, že výsluchy svedkov boli v prípravnom konaní vykonané bez prítomnosti sťažovateľa a jeho obhajkyne, ústavný súd v celom rozsahu potvrdzuje argumentáciu najvyššieho súdu, v zmysle ktorej sťažovateľovo právo na obhajobu nebolo porušené, pretože predmetné výsluchy boli za účasti sťažovateľa a jeho obhajkyne zopakované na hlavnom pojednávaní.

100. Ústavný súd v tejto súvislosti stručne poukazuje na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), v zmysle ktorej v súlade s čl. 6 ods. 3 dohovoru musí mať obvinený musí byť obvinenému poskytnutá možnosť, aby spochybnil výpoveď svedka a kládol mu otázky buď v okamihu, keď tento svedok vypovedá, alebo v neskoršej fáze konania (pozri *Al-Khawaja a Tahery proti Spojenému kráľovstvu* [GC], č. 26766/05 a č. 22228/06, § 118 ESLP 2011; resp. pozri rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky vo veci sp. zn. IV. ÚS 2867/16, bod 41 odôvodnenia).

101. Rovnako dal najvyšší súd sťažovateľovi dostatočnú odpoveď, ak ide o námietky týkajúce sa nevykonania dôkazov, a to v súlade so svojou už stabilizovanou judikatúrou (pozri k tomu aj rozhodnutie najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 2Tdo/1/2014, publikované ako R 116/2014).

102. Porušením práva na obhajobu nebola ani skutočnosť, že okresný súd vo svojom rozsudku necitoval technickú normu (pozri body 56 a 83 odôvodnenie tohto nálezu).

103. Na tomto mieste sa ústavný súd stručne vyjadrí aj k námietkam o tom, že okresný súd svojou činnosťou nahrádzal činnosť prokurátora. Táto námietka by mohla spochybňovať nestrannosť súdu, avšak sťažovateľ ju uvádzal len v konaní pred ústavným súdom a navyše bez akejkoľvek dostatočne konkrétnej skutočnosti, ktorá by ju odôvodňovala.

IV.4. K nezákonnosti dôkazov ako dovolaciemu dôvodu:

104. Ústavný súd k tejto časti rozhodnutia najvyššieho súdu považuje za potrebné a pre vec sťažovateľa za významné len to, že najvyšší súd nedal sťažovateľovi žiadnu konkrétnu odpoveď na jeho námietku o nezákonnosti znaleckého dokazovania v dôsledku sugestívnej otázky okresného súdu.

105. Ústavný súd pripomína, že podľa judikatúry najvyššieho súdu je namietaná nezákonnosť znaleckého dokazovania, resp. získanie dôkazu sugestívnou otázkou spôsobilým dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku (pozri napr. rozhodnutia vo veciach sp. zn. 3Tdo 29/2019, resp. sp. zn. 3Tdo 86/2017). Z tohto dôvodu najvyšší súd, ktorý na dovoláciu námietku sťažovateľa týkajúcu sa zákonnosti znaleckého dokazovania neodpovedal, porušil práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

106. Vo zvyšnej časti námietok ústavný súd sťažovateľa odkazuje na odôvodnenie napadnutého najvyššieho súdu.

IV.5. Ďalší postup najvyššieho súdu:

107. Vzhľadom na zistené porušenie práv sťažovateľa ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku tohto nálezu). Úlohou najvyššieho súdu bude v ďalšom konaní opätovne rozhodnúť o sťažovateľovom dovolaní, a to v súlade s už uvedeným právnym názorom ústavného súdu [pozri § 133 ods. 2 a 3 písm. b) a § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde].

V.

Trovy konania

108. V súlade s § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde priznal ústavný súd podľa výsledku konania sťažovateľovi aj nárok na náhradu trov konania pred ústavným súdom. Trovy konania sťažovateľa pozostávali z trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2023 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) a jeden úkon právnej služby v roku 2024 (replika k vyjadreniu najvyššieho súdu).

109. Pri výpočte výšky náhrady trov konania ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby predstavovala v roku 2023 sumu 208,67 eur a v roku 2024 sumu 343,25 eur (§ 11 ods. 3 vyhlášky v príslušnom znení) a náhrada hotových

výdavkov za každý úkon právnej služby predstavovala v roku 2023 sumu 12,52 eur a v roku 2024 sumu 13,73 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky).

110. Výška odmeny právnej zástupkyne tak predstavovala 759,59 eur (2 x 208,67 eur a 1 x 343,25 eur) a výška náhrady jej hotových výdavkov 38,77 eur (2 x 12,52 eur a 1 x 13,73 eur), t. j. spolu išlo o sumu 799,36 eur.

111. Priznanú náhradu trov konania je najvyšší súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. februára 2025

Robert Šorl
predseda senátu